

P. M. I.

100629

Angående fortrolig cirkulære fra føreren, av 3. januar 1936.

Jeg må advare mot iverksettelsen av de trufne bestemmelser av følgende grunner:

pkt.1) A sette sig som mål å erobre den politiske makt for N.S. lar sig enda høre fordi hvert parti jo ønsker å erobre flertall for sine anskuelser. Men å bygge denne makterobring på en hemmelig organisasjon vil ikke føre frem. Intet parti har her i landet våget og intet bør våge å møte velgerne med en hemmelig organisasjon i ryggen. Før eller senere vil det bli bekjent at denne organisasjon eksisterer. Personlig har jeg eksempelvis aldri vålet bli frimurer fordi det byr mig imot å innlate mig på noget jeg ikke har full klarhet over.

Når det blir bekjent at denne organisasjon eksisterer, eller når man får mistanke herom, vil avisene sørge for at folk vil tro at N.S. er en revolusjonær fascistisk kamporganisasjon som vil ta makten ved et militærkup, og N.S.'s medlemstall vil etterhånden innskrenkes til dem som har dette mål, og som blindt vil følge sin fører. Det blir ikke mange.

pkt.2) Enda værre blir forholdet ved bestemmelsen i punkt 2 om troskapsløfte til N.S. og føreren.

Såvidt vites har dette løfte formen av en ed og går ut på i de høitideligste former å love troskap mot ideen, bevegelsen og føreren.

Allerede denne form gjør det umulig ~~å avlegge løftet~~ å avlegge løftet fordi troskap mot ideen kan bety utroskap mot føreren og omvendt. Intet voksent menneske vil overhodet innlate sig på å avlegge noget troskapsløfte til en fører. Man kan avlegge troskapsløfte til sin konge, men bare fordi han ikke er eneveldig og derfor ikke kan finne på å forlange hva som helst av sine undersåtter. Man kan avlegge troskapseden til sin konge fordi vi vet at han er bundet til å

handle på en bestemt måte og ikke kan fravike sin ^{opptakne} _{vil} uten folkets samtykke.

Ingen fører kan forøvrig seire på grunnlag av noe men alene på frivillig begeistret tilslutning til den ide han representerer. Jeg har hittil fulgt Quisling fordi jeg i ham har sett den beste representant for mine egne synsmåter. Fordi han er ideens personifikasjon. Men om han alltid vil være det, vet jeg ikke. - Errare humanum est. Og det gjør i denne forbindelse ingen forskjell om det er føreren eller det menige medlem som tar feil. Pointet er at han kan mene et og medlemmet noget annet om et opdukkende spørsmål. Og medlemmet er da forpliktet til å lystre føreren. Det kan ingen gjøre i ubegrenset utstrekning. Mot sin egen samvittighet kan ingen handle. Ens egen personlige følelse av hvad der er rett og godt kan nårsomhelst tvinge et menneske til å gå sine egne veie. Her gjelder det jo hele vår tenkning og hele vårt civile liv. Her foreligger ikke muligheten for en sammenligning med en krig under militør ledelse da vi som en selvfølge innordner oss under en øverste ledelse mot en felles fiende som vi alle ser og erkjenner å være vår fiende.

Denne innordning under føreren som her tilsiktes, er også stikk i strid med norsk lynne. Vi vil ikke være med på nogetsomhelst uten å ha en stemme med i laget. Vi vil lystre en fører vi selv har valgt, men bare så lenge han har vår tillid og under den absolutte forutsetning at vi har anledning til å kaste ham når vi så måtte bestemme. - På forståelsen av dette lynne må N.S. organisasjon oppbygges. Vi må skape et førerskap under demokratiske former. Hele N.S. organisasjon må i støpeskjeen hvis N.S. skal bestå og vinne frem til å erobre den politiske makt eller bare en liten del av samme.

Gang på gang har det nu hendt at vi har fått oss kastet

et fullt fe
for bevegelse
forelagt fylk
Jeg sk
særtrykket om

II.

et fullt ferdig dekret i hodet av den aller største betydning for bevegelsens fremtid uten at spørsmålet på forhånd har været forelagt fylkesførerene og deres underavdelinger til uttalelse.

Jeg skal bl.a. minne om det påbud vi fikk om utdeling av særtrykket om etiopernes barbari med billedet av de avhugne hender - et særtrykk som vilde ha ødelagt enhver chance for å stille en stortingskandidat i Hordaland, hvis vi hadde utdelt det - hvad vi ikke gjorde, men hvad vi herefter blir forpliktet til å gjøre hvis det her omhandlede dekret skal bestå. I dette bestemmes også at ingen blir å benevne kampfeller hvis han ikke avlegger troskapsloftet, og ingen skal ha et tillidshverv uten å være kampfelle.

Da min samvittighet ikke tillater mig å avlegge noget sådant løfte følger herav at jeg må trekke mig tilbake fra mitt tillidshverv som lagsfører. Da jeg heller ikke i henhold til punkt gr. 2 specialister kan optre som taler eller debattant på N.S.'s vegne og der blir satt et mindreverdighetsstempel på mig som menig medlem følger herav at jeg overhodet intet kan gjøre for bevegelsen. Det samme vil være tilfellet med alle dem som tenker som mig.

Har egentlig N.S. råd til dette? Vil det ikke snarere bety at Quisling ved dette dekret feller dødsdommen over sitt eget livsverk?

Bergen den 5 februar 1936.

Schjelder Vellema